

קיבל היטלר יותר ממה שדרש האולטימטום של גודסברג. דברי צמברליין בוויכוח בפרלמנט האנגלי שלפי הסכם מינכן קיבלה גרמניה הרבה טחנות ממה שהבעו קודם - נחבדו. אפילו הסיימס מודה שהשטח שנכבש ע"י הנאצים בהסכמת "הועד הבין לאומי" עולה על זה שהיטלר דרש מצמברליין בסיסתו השניה לגודסברג. למעשה הכיבוש הוא גדול הרבה יותר. כל ציחיה עכשיו נהמכה לנחלה גרמנית. הכלכלה הציחית והמדיניות הציחית נהונות עכשיו בידי היטלר. מה שנשאר מציחיה אחרי רטוק האברים - אינו עומד יותר ברשות עצמו.

והצבור שואל עכשיו: לשם מה בא נפנוף דגל המלחמה - אם הינ מוכנים להחזיר את ציחיה כולה לרשות הנאצים?

ודעת הקהל שוקלת עכשיו ההוצאות של כיבוש נאצי זה: תגבורת זו של גרמניה באנשים, בחמרי-גלם, במרכזי-העשייה, בחרושת-זיון, ברכבות ועמדות איטרטגיות - כמה היא מקרבת אפשרות השתלסותה של גרמניה בעולם. כקרב חוגים רבים יש מצב רוח דפימיסטי ומיואש. אין לעמוד בפני הכוח הגרמני העולה. אי-אפשר להגין על לונדון בפני החקפת אוויר, אי אפשר להחזיק בטושבות, אין לסמוך על שום חוזים ובריתות - והאימפריה הבריטית ימיה ספורים. הרגשה מעין זו מתפשטת גם בצרפת. לא רק שבא קץ להגמוניה הצרפתית ביבשת אירופה - אלא צרפת חדלה להיות מעצמה ממדרגה ראשונה. בני בריחה המזרחיים של צרפת יעזבוה, לאחר שראו שכרית צרפתית היא משענת קנה רצוף. (לא נגמר).

לונדון, 14.10.38

קנלטון יקירי -

הקלידוסקופ העולמי ושלנו משתנה ומתחלף במהירות כזו - עד שאחה מקבל מכתב ועונה עליו אינך בטוח שלפני הגיע החשובה לתעודתה לא נעמוד בפני מצב חדש.

אם כי איני מטכית לכמה פרטים בהערכתך ובעמדתך הרי בנוגע לעיקר הדברים איני חולק עליך, ואם הגיע לידך מכתבי להנהלה מיום 3.10.38 והעתק מכתבי לילדי מיום 7.10.38 תווכח שהאוריינצטיה שלי אינה שונה בעיקרה מזו שלך.

יחס הממשלה בינתיים הולך ומתברר. לצערי אין עדיין חיים חופס אותו כראוי, והוא הולך שולל אחרי מלים מרגיעות מבלי להבחין בתכנן המר והמסוכן. אם קראת את יומני עד יום אחמול ועד בכלל - פראה שבהמשך כל השיחות של מ.מ. עם חיים מתבלט קו אחד: לערבים הממשלה מחכוננה לתת קיצוץ העליה, לנו - סרוב להקים מדינה ערבית. החלוקה יורדת (לדעהי - לפי שעה!) מעל הפרק. לכאורה ימשך המנדט, אבל למעשה אומרים לתת לא"י סטטוס חדש. הועידה הערבית היהודית טרופים לכנס (שחוששני שחיים כבר הסכים לה) עשויה ליצור מצב פוליטי חדש בארץ: לא אנגלזה, לא חבר הלאומים, לא המנדט - אלא מלכי ערב נעשים שוחפים לא"י, וגידולנו להבא יהיה תלוי בהסכמתם. לאחר השיחה היחידה עם מ.מ. שהשתתפתי בה דרשתי להודיע ברורות לממשלה שעם כל רצוננו המחמיד לסצוא הבנה הדדית והסכס עם הערבים אין אנו יכלים להכיר באבן סעוד גורם הקובע את גורל הארץ. חיים לא עשה זאת, וחוששני שנכנס כבר בהתחייבות להכיר בוועידה זו. עיראק וסעודיה אינן המדינות היחידות המעונינות בא"י. גם אמריקא וגם פולין (ועוד) יש להן ענין בא"י לא פחות מאבן סעוד.

חיים סבור שמצבנו הוטב, כי מלקולם הודיע שלא ימטרו הארץ לשלטון ערבי, ולא יפסיקו העליה.

בדבר הראשון איני רואה לל הנחה, כי אם אנחנו לא נרצה אי אפשר להסגיר הארץ לערבים. ובאי-הפסקת העליה לא מתקנים מצבנו, אם מתכוננים להרשות רק "עליה סמליה".

אני עומד בקרוב לשוב לארץ; אני רואה עכשיו מרכז הכובד בישוב. איני מרוצה מהמצב הפנימי ובטרם שנצא למערכה חיצונית עלינו לדעה ברורות מה אנו רוצים ובפני מה אנו עומדים וכיצד נארגן את כוחותינו.

אני מרגיש שאיני יכל עכשיו לשאה באחריות משוחפת עם חיים. כמובן האסון הגדול ביותר שיוכל לקרות אותנו עכשיו זהו קרע פנימי. לא אוציא החוצה את חילוקי דעותי אתו, אבל אני רוצה לבדוק עד כמה אנחנו בפנים שלמים, למען נוכל להטות את הפעולה המדינית בכיוון הדרוש.

שלום וברכה, ד.ב.ג.